

ปีที่ 5 ฉบับที่ 5 : 8 กุมภาพันธ์ 2545 <http://epid.moph.go.th/>

วิทยาลัยนวกองระบดวทยา

“เป็นศูนย์กลางความเชี่ยวชาญ พัฒนามาตรฐาน ประสานเครือข่ายระบดวทยา
ของประเทศและสากล มุ่งผลขึ้นำแนวทางเสริมสร้างสุขภาพ”

สารบัญ

✈ ก้าวทันโรค	61
- ประเมินผลการรณรงค์ป้องกันการ บาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่งช่วง เทศกาลปีใหม่ 2545	
- ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 พ.ศ. 2544	
✈ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังโรค ทางระบดวทยาเร่งด่วน	65
สัปดาห์ที่ 5 (27 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2545)	
✈ แผนภูมิโรคไขเลือดออก	71
✈ สรุปข่าวการระบด	73
(วันที่ 28 มกราคม – กุมภาพันธ์ 2545)	
✈ บันทึกท้ายบท	75
✈ ข่าวประชาสัมพันธ์	76

ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง
และการควบคุมป้องกันโรค

โปรดช่วยกันตรวจสอบ จำนวนและความถูกต้อง
และโปรดส่งให้ทันตามกำหนดเวลา

โปรดส่งรายงานให้กองระบดวทยา
ภายในเช้าวันอังคาร

สัปดาห์ที่ 5 ระหว่างวันที่ 27 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบดวทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา

สัปดาห์นี้ 58 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 76.37

ก้าวทันโรค

ประเมินผลการรณรงค์ป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่ง
ช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ 2545

ชไมพันธุ์ สันติกาญจน์, วันสนั่น รุจิวัฒน์
ณัฐกานต์ ไวยเนตร, บวรวรรณ ดิเรกโกศ
กลุ่มงานระบดวทยาโรคไร้เชื้อ
กองระบดวทยา กระทรวงสาธารณสุข

ผลการรวบรวมจำนวนผู้บาดเจ็บของศูนย์เรนทร
กระทรวงสาธารณสุข จากโรงพยาบาลทุกระดับทั่วประเทศ 811 แห่ง
ในช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ 2545 ระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม 2544 - 2
มกราคม 2545 พบว่ามีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่ง 29,768 ราย
เสียชีวิต 501 ราย จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตสูงกว่าปีใหม่ 2544
กองระบดวทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ประเมินผล
การควบคุมการบาดเจ็บช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ 2545 เปรียบเทียบ
กับวันหยุดเทศกาลปีใหม่ 2544 ช่วงเวลา 5 วันเท่ากันโดยใช้ข้อมูล
ระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บในระดับจังหวัด 19 โรงพยาบาลศูนย์/
มหาราช พบว่า ปีใหม่ 2545 มีจำนวนผู้บาดเจ็บมากกว่าปีที่แล้ว
เกือบเท่าตัว คือ จาก 1,485 ราย เป็น 2,877 ราย ผู้บาดเจ็บรุนแรงที่ต้อง

รับการรักษาในโรงพยาบาล เพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 10 จาก 1,450 ราย เป็น 1,553 ราย ในปีใหม่นี้ สำหรับจำนวน ผู้เสียชีวิตได้รับรายงาน 51 ราย (ปีใหม่ 2544 มี 126 ราย) แต่ข้อมูลนี้ยังใช้ประเมินไม่ได้ เพราะต้องรอรายงานการ เสียชีวิตเพิ่มตามระบบซึ่งจะนับรวมทุกรายที่เสียชีวิตภายใน 30 วันหลังบาดเจ็บ ดังตาราง

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการประเมินผลครั้งนี้ มีดังนี้

1. วันที่ 30 และ 31 ธันวาคม เป็นวันที่พบการบาดเจ็บสูงกว่าวันอื่น ๆ เช่นเดียวกันทั้ง 2 ปี โดยเฉพาะในปีนี้มี ผู้บาดเจ็บจำนวนมาก วันละ 770 – 772 ราย
2. สัดส่วนของผู้บาดเจ็บที่เป็นผู้ขับขี่หรือโดยสารรถจักรยานยนต์ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77 ขณะที่ปีใหม่ 2544 มี เพียงร้อยละ 65
3. สัดส่วนการดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ ร้อยละ 54 ซึ่งลดลงกว่าปีก่อนเล็กน้อย (ร้อยละ 62)
4. สัดส่วนการสวมหมวกนิรภัยในผู้ขับขี่ และผู้โดยสารที่บาดเจ็บ ร้อยละ 10 สูงกว่าเทศกาลปีใหม่ 2544 ซึ่งมี เพียงร้อยละ 5
5. การนำส่งผู้บาดเจ็บรุนแรงมายังโรงพยาบาลโดยญาติและผู้พบเห็นเหตุการณ์ ร้อยละ 62.3 เจ้าหน้าที่มูลนิธิ ร้อยละ 23.6 สัดส่วนของผู้นำส่งคล้ายคลึงกับปีที่แล้ว
6. การปฐมพยาบาล/การดูแลขณะนำส่งที่สำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ดูแลการหายใจ, การห้ามเลือด, การ เข้าเฝือกชั่วคราว และการให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ ในช่วงปีใหม่นี้พบสัดส่วนการปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 20 – 34 จากร้อยละ 15 – 28 ในช่วงปีที่แล้ว สำหรับผู้บาดเจ็บที่ส่งต่อจากสถานพยาบาลอื่นมายัง โรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวัง พบว่ามีการปฐมพยาบาลที่จำเป็นในแต่ละประเภท ตั้งแต่ ร้อยละ 82 – 94 เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 76 – 95 ในช่วงปีใหม่ที่แล้ว

ตาราง จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545

พ.ศ. 2544			
โรงพยาบาล	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	Admit
นครราชสีมา	170	15	159
นครศรีธรรมราช	64	4	64
ลำปาง	77	1	77
ราชบุรี	54	2	52
นครสวรรค์	84	6	84
ยะลา	21	1	21
จันทบุรี	59	8	58
เชียงราย	99	8	98
หาดใหญ่	55	6	52
ขอนแก่น	178	14	175
โรงพยาบาล	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	Admit
เถลิง	9	1	8
นพรัตน์	10	1	10

พ.ศ. 2545			
โรงพยาบาล	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	Admit
นครราชสีมา	331	13	180
นครศรีธรรมราช	116	0	76
ลำปาง	174	4	79
ราชบุรี	90	2	28
นครสวรรค์	168	1	101
ยะลา	64	2	17
จันทบุรี	148	1	85
เชียงราย	176	0	101
หาดใหญ่	107	1	32
ขอนแก่น	225	1	129
โรงพยาบาล	บาดเจ็บ	เสียชีวิต	Admit
เถลิง	71	0	13
นพรัตน์	79	0	0

ตาราง จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในช่วงวันหยุดเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2545 (ต่อ)

พ.ศ. 2544			
อุดรธานี	162	19	158
นครปฐม	84	11	83
พิษณุโลก	44	3	42
ตรัง	73	6	72
สุราษฎร์ธานี	155	13	152
อุบลราชธานี	20	2	19
สุรินทร์	67	5	66
รวม	1485	126	1450

พ.ศ. 2545			
อุดรธานี	222	5	120
นครปฐม	142	3	70
พิษณุโลก	110	1	94
ตรัง	110	1	43
สุราษฎร์ธานี	144	2	119
อุบลราชธานี	265	12	213
สุรินทร์	135	2	53
รวม	2877	51	1553

สรุป

การรณรงค์ป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุขนส่งในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2545 นี้ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนผู้บาดเจ็บสูงขึ้นมากเป็นสองเท่าของปีก่อน สัดส่วนการดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ (ร้อยละ 54) สูงกว่าช่วงไม่ใช่อุบัติเหตุ (ร้อยละ 34) สัดส่วนการสวมหมวกนิรภัยในผู้บาดเจ็บที่เป็นผู้ขับขี่จักรยานยนต์ (ร้อยละ 10) น้อยกว่าช่วงที่ไม่ใช่อุบัติเหตุ (ร้อยละ 15) สำหรับการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุ และการนำส่งโรงพยาบาล มีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรบังคับการใช้กฎหมายให้เข้มแข็ง เด็ดขาด
2. เปรียบเพิ่มอัตราสวมหมวกนิรภัยในผู้ขับขี่จักรยานยนต์ ตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป ในผู้ขับขี่บนท้องถนน และอัตราร้อยละ 40 ขึ้นไป ในผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุขนส่ง โดยอาศัยมาตรการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่
 - 2.1 เน้นแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้ขับขี่จักรยานยนต์ ที่คิดว่า “ จี๋โกลี ไม่เร็ว ไม่เป็นไร ” มาเป็นความรู้ที่ถูกต้องว่า “ จะจี๋ช้า หรือจี๋โกลีแค่ไหน ต้องใส่หมวกนิรภัยเสมอ ”
 - 2.2 เคลื่อนไหวสังคมให้สนับสนุนการบังคับใช้หมวกนิรภัยในผู้ขับขี่จักรยานยนต์ โดยเผยแพร่ข้อมูลการเสียประโยชน์ของประชาชนทั่วไปซึ่งสืบเนื่องมาจาก ผู้ขับขี่จักรยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกนิรภัย มักมีการบาดเจ็บรุนแรงที่ศีรษะและคุกคามต่อชีวิต ต้องใช้งบประมาณมากในการดูแลรักษาอย่างเร่งด่วน และเป็นพิเศษ ทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่องบประมาณของประเทศ ด้านรักษาพยาบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผลกระทบต่อโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าด้วย
 - 2.3 สนับสนุนงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการบังคับใช้กฎหมายหมวกนิรภัยและการจับจี๊ดรถขณะเมาสุรา โดยส่งเสริมให้มีหมวกนิรภัยที่ได้มาตรฐาน ราคาถูก หาซื้อได้ง่าย ควรควบคุมสถานที่และเวลาจำหน่ายสุราให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปั๊มน้ำมันซึ่งเอื้ออำนวยอย่างมากให้เสพยาสุราและขณะขับขี่ขยายพื้นที่การจัดระเบียบวินัยจราจร และเน้นแก้พฤติกรรมเสี่ยงอันตราย 10 ประการบนท้องถนนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

จากข้อมูลเทศกาลปีใหม่นี้ ยืนยันอย่างชัดเจนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการจริงจังต่อการแก้ปัญหาอุบัติเหตุชนส่งเมือง โดยการบังคับใช้กฎหมาย และมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือผู้ใช้รถจักรยานยนต์ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยสดชื่นแจ่มใสอย่างแท้จริงในเทศกาลอื่นๆ ที่จะถึงเร็วๆ นี้

ผลการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พ.ศ. 2544

กมลชนก เทพสิทธิ์า

กลุ่มงานระบบประสาทวิทยาโรคเอดส์

กองระบบประสาทวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

กองระบบประสาทวิทยา ได้ดำเนินการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใน 20 จังหวัดเป้าหมาย เมื่อเดือนมิถุนายน 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ทราบแนวโน้มของการมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ พฤติกรรมที่สำคัญคือ การมีเพศสัมพันธ์ และการไม่ใช้ถุงยางอนามัยกับผู้ที่มิใช่คู่นอนของตนเอง (non-regular sex partners) โดยให้ผู้ตอบกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง ไม่ระบุชื่อและที่อยู่ ผลการเฝ้าระวังในนักเรียนชาย 6,443 คน และหญิง 7,104 คน พบนักเรียนชายตอบว่ามีคนรักแล้ว ร้อยละ 25 และนักเรียนหญิงมีคนรักแล้ว ร้อยละ 29.5 สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงที่น่าสนใจต่อการติดเชื้อเอดส์ มีดังนี้

1. ประวัติการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก : นักเรียนชาย เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 12.6 อายุเฉลี่ยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคืออายุ 15 ปี พบการมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือเพื่อนสนิท ร้อยละ 66 ส่วนกลุ่มนักเรียนหญิง เคยมีเพศสัมพันธ์แล้ว ร้อยละ 3.4 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 15.5 ปี และมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือเพื่อนสนิท ร้อยละ 70

2. การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก : นักเรียนชายมีแนวโน้มของการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคงที่ คิดเป็นร้อยละ 30 (พ.ศ. 2543 – 2544) ในขณะที่นักเรียนหญิงมีแนวโน้มของการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 18.3 ในปี พ.ศ. 2543 เพิ่มขึ้นร้อยละ 36 ในปี พ.ศ. 2544

3. ประวัติการมีเพศสัมพันธ์ในปีที่แล้วและการใช้ถุงยางอนามัย : ทั้งนักเรียนชายและหญิง ให้ประวัติว่าในปีที่แล้วมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือเพื่อนสนิท มากที่สุด โดยในกลุ่มนักเรียนชายพบ การมีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรัก หรือเพื่อนสนิท ร้อยละ 66 และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 15.6 มีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการ ร้อยละ 15 ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 32 สำหรับการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย พบร้อยละ 18.9 และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 20 ในกลุ่มนักเรียนหญิง มีเพศสัมพันธ์กับแฟน คนรักหรือเพื่อนสนิท ร้อยละ 74.5 และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 32

พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในกลุ่มวัยรุ่นยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร โรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้ปกครองควรมีบทบาทในการสอนวิชาเพศศึกษาแก่นักเรียน โดยสอดแทรกเนื้อหาการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยด้วย เนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด